

18.9.2026

Rasisminvastainen tukipiste

Kaikkien Oulu –hanke

Priyanka Sood
Päivi Suhonen

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Asenteista vakavimpiin tekoihin

Kansanmurha

Toiminta, jonka tavoitteena on kansan järjestelmällinen hävittäminen.

Väkivalta tai sillä uhkaaminen

Uhkailu, pahoinpitely, tuhotyöt, tuhopoltot, raiskaus, murha ja terrorismi.

Järjestelmällinen syrjintä

Epätasa-arvo oikeudessa, asumisessa, työssä, koulutuksessa, äänestämässä ja mediassa.

Ennakkoluuloiset toimet

Ulossulkeva puhe, loukkaukset, mikroaggressiot, välttely, kiusaaminen ja epäinhimillistäminen.

Ennakkoluuloiset asenteet

Stereotypiat, erilaisuuden pelko, ennakkoluulojen oikeuttaminen ja etuoikeuksien kieltäminen.

Vihatekojen haitat ulottuvat yksilöstä koko yhteisöön

01 VIHAPUHE

Viestintää, joka levittää tai lietsoo vihaa ihmistä tai ryhmää vastaan.

- Voi olla puhetta, eleitä, kirjoituksia, kuvia, symboleja, musiikkia, piirroksia tai elokuvia.
- Voi olla rikos tai laissa kiellettyä häirintää.

02 VIHATEKO

Teko, jonka motiivina on ennakkoluulo tai vihamielisyys kohteen todellista tai oletettua ominaisuutta kohtaan.

- Kohde ei valikoidu sattumalta.
- Motiivi voi liittyä esimerkiksi etniseen taustaan, seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen tai uskontoon.

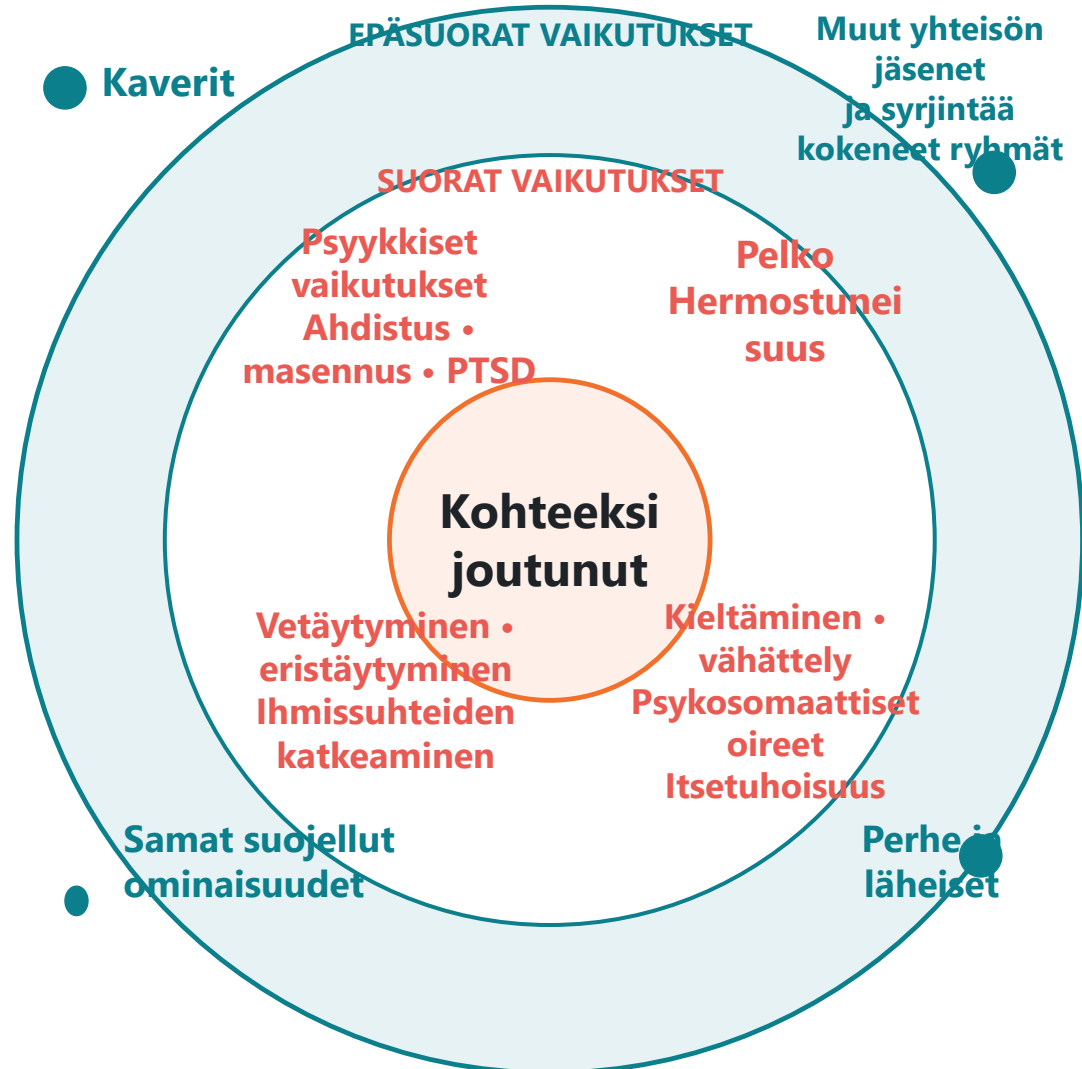
03 VAIKUTUKSET

Vaikutukset ovat moninaisia ja usein pitkäkestoisia.

- Pelko voi kasvaa, koska teko saattaa toistua.
- Haitat kohdistuvat yksilön lisäksi laajempaan ihmisryhmään, johon hänen katsotaan kuuluvan.

Motiivi tekee teosta vihateon – vaikutus ei jää vain kohteeseen.

Vaikutus leviää kohteesta läheisiin ja koko yhteisöön

1

SUORAT VAIKUTUKSET

Kohteeseen syntyy psyykkisiä, sosiaalisia ja kehollisia seurauksia.

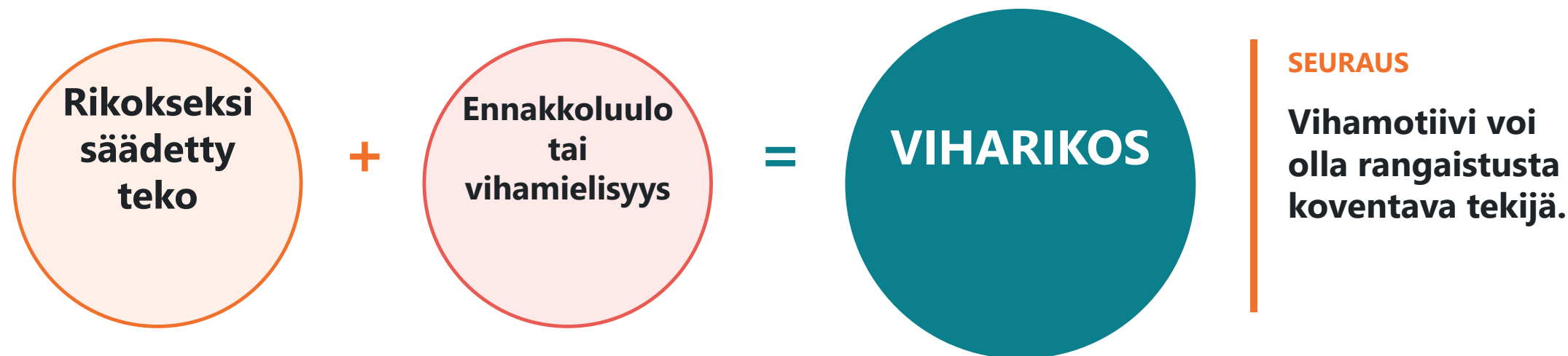
2

EPÄSUORAT VAIKUTUKSET

Pelko ja kuormitus ulottuvat läheisiin, samoja ominaisuuksia jakaviin ryhmiin ja yhteisöön.

Mitä laajemmalle vaikutus leviää, sitä useampaa se koskettaa.

Viharikoksessa motiivi ratkaisee

SEURAUS

Vihamotiivi voi olla rangaistusta koventava tekijä.

RIKOSESIMERKKEJÄ

Pahoinpitely
Laiton uhkaus
Syrjintä
Vahingonteko

VIHAMOTIIVI VOI KOHDISTUA TODELLISEEN TAI OLETETTUUN OMINAISUUTEEN

- 1 Etinen tai kansallinen tausta
- 2 Uskonto tai elämäkatsomus
- 3 Seksuaalinen suuntautuminen
- 4 Sukupuoli-identiteetti tai -ilmaisu
- 5 Vammaisuus

Ilman vihamotiivia teko voi olla rikos – vihamotiivi tekee siitä viharikoksen.

Vuonna 2024 kirjattiin 1 808 viharikosilmoitusta

1 808

epäiltyä viharikosta
koskevaa rikosilmoitusta

+13 %

vuoteen 2023
verrattuna

67,6 %

liittyi etniseen tai kansalliseen
taustaan

1 223

ilmoitusta

ASIANOMISTAJAT

60 % miehiä

40 % naisia

Miehillä yleisin epäilty rikos: pahoinpitely

Naisilla yleisin epäilty rikos: kunnianloukkaus

MITÄ ILMOITUKSISSA KOROSTUI?

01

TEOT

Sanalliset loukkaukset, uhkailu
ja häirintä.

02

YLEISIN RIKOSLAJI

Epäilty pahoinpitelyrikos.

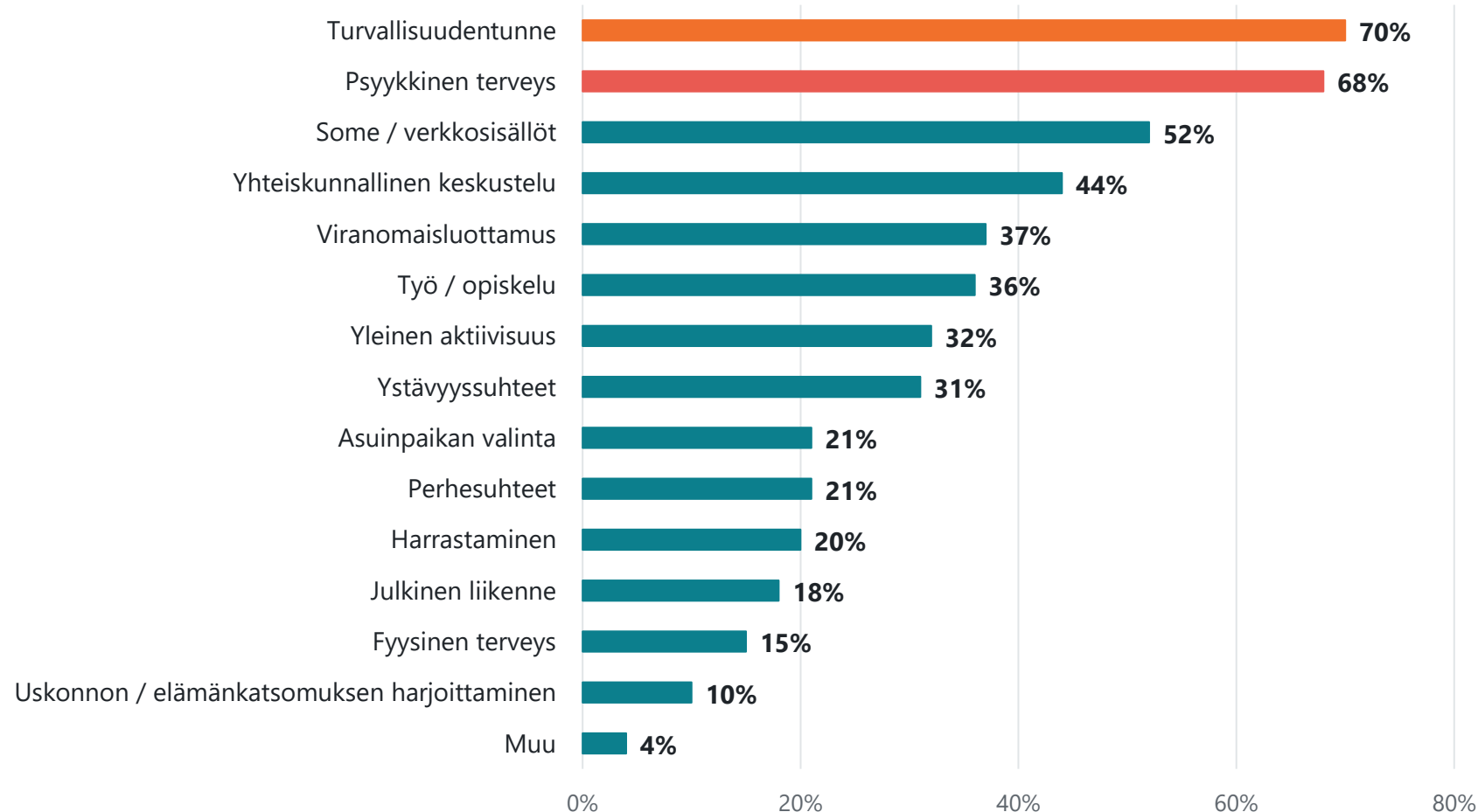
03

TAPAHTUMAPAIKKA

Julkinen ulkoilmapaikka, kuten
tie, katu tai tori.

Turvallisuus ja psyykkinen terveys kärsivät eniten

Mihin elämän osa-alueisiin koettu vihapuhe tai häirintä on vaikuttanut?

70 %
turvallisuuden-
tunteeseen

68 %
psyykkiseen
terveyteen

**Vaikutukset
näkyvät sekä arjen
turvallisuudessa
että
osallistumisessa.**

Yhdenvertaisuutta ohjaa kolme sääntelytasoa

Kansainväliset sopimukset luovat perustan, EU täsmentää velvoitteita ja kansallinen lainsäädäntö vie ne käytäntöön.

01

KANSAINVÄLINEN

Ihmisoikeusperiaatteet ja valtioita sitovat sopimukset.

ESIMERKKEJÄ

- YK:n ihmisoikeussopimukset
- Euroopan neuvoston sopimukset

02

EU

Perusoikeudet ja jäsenmaita velvoittava sääntely.

ESIMERKKEJÄ

- Perusoikeuskirja
- Rasismidirektiivi
- Työsyrintädirektiivi
- Sukupuolten tasa-arvoa koskevat direktiivit
- Saavutettavuusdirektiivi
- Rasismipuitepäättös

03

KANSALLINEN

Oikeudet, velvollisuudet ja kansallinen toimeenpano.

ESIMERKKEJÄ

- Perustuslaki
- Tasa-arvolaki
- Yhdenvertaisuuslaki
- Rikoslaki
- Hallintolaki
- Työturvallisuuslaki
- Työsopimuslaki
- palvelussuhdelainsäädäntö
- Esteettömyyslainsäädäntö
- Koulutuslainsäädäntö

Tasot täydentävät toisiaan: periaatteista yhteisiin velvoitteisiin ja kansalliseen toimeenpanoon.

Yhdenvertaisuus on oikeus — ja aktiivinen velvollisuus

MITÄ LAKI TEKEE?

01

PERUSTA

Yhdenvertaisuus on perusoikeus perustuslain 6 §:n mukaisesti.

02

RAJAT

Laki määrittelee kielletyt syrjinnän muodot ja sallitun erilaisen kohtelun.

03

VIRANOMAISET

Viranomaisten on arvioitava ja edistettävä yhdenvertaisuutta aktiivisesti.

04

JÄRJESTÄJÄT JA TYÖNANTAJAT

Työnantajien sekä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien on edistettävä ja arvioitava toteutumista.

KIELLETYT SYRJINTÄPERUSTEET

Syrjintä on kielletty henkilöön liittyvän syyn perusteella.

- Ikä
- Alkuperä
- Kansalaisuus
- Kieli
- Uskonto
- Vakaumus
- Mieliopide
- Poliittinen toiminta
- Ammattiyhdistystoiminta
- Perhesuhteet
- Terveystila
- Vammaisuus
- Seksuaalinen suuntautuminen
- Muu henkilöön liittyvä syy

Tavoite on sekä estää syrjintä että edistää yhdenvertaisuuden toteutumista.

Toimiva tukipolku on helppo, turvallinen ja ihmislähtöinen

Tuki etenee saavutettavasta avusta pitkäjänteiseen rinnalla kulkemiseen.

01

TAVOITTA

- Apua nopeasti ja matalalla kynnyksellä
- Saavutettava ja monikielinen tieto oikeuksista ja palveluista

02

OHJAA

- Selkeä palvelu- ja ohjauspolku — uhri ei jää yksin
- Yhteistyö toimii ilman kokemuksen toistamista palvelusta toiseen

03

KOHTAA

- Turvallisesti, luottamuksellisesti ja kunnioittavasti — ilman syyllistämistä
- Uhria kuullaan ja hän osallistuu itseään koskeviin ratkaisuihin

04

TUKEE

- Yksilöllinen ja pitkäjänteinen tuki
- Psykologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset huomioidaan

KESKEINEN PERIAATE

Palvelut mukautuvat uhrin tarpeisiin — ei uhri palvelujärjestelmän rakenteisiin.

Yhteisö ehkäisee, tukee ja rakentaa luottamusta

Tavoite: vahvistaa kykyä ehkäistä rasismia ja viharikoksia, tukea uhreja sekä lisätä turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

01

EHKÄISE

- Lisää tietoisuutta viharikosten ja rasismin vaikutuksista yksilöihin ja yhteisöihin
- Puuttuu vihapuheen, syrjinnän ja viharikosten normalisoitumiseen aktiivisesti

02

TUE

- Vahvistaa yhteisöjen, järjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen ja asukastoimijoiden roolia uhrien tukemisessa
- Luo matalan kynnyksen kanavia huolille, kokemuksille ja havainnoille

03

YHDISTÄ

- Edistää vuoropuhelua eri väestöryhmien välillä ja vahvistaa yhteisöllisyyttä
- Rakentaa luottamusta viranomaisten ja yhteisöjen välille

KESKEINEN PERIAATE

Turvalliset ja osallistavat yhteisöt ehkäisevät viharikoksia, tukevat uhreja ja vahvistavat hyviä väestösuhteita.

Tukipiste yhdistää tuen, tiedon ja yhteistyön

Neljä tehtävää muodostavat kokonaisuuden: havaitaan ilmiö, autetaan ihmistä ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä.

01

TUNNISTA

Tunnista henkilöiden signaaleja ja laajempia ilmiöitä — ja vaikuta niihin.

02

TUE JA KOORDINOI

Tarjoa fyysisessä tukipisteessä ohjausta ja neuvontaa sekä koordinoi monialaista tukea.

03

TEE ILMIÖ NÄKYVÄKSI

Kerää tietoa anonyymisti ja tuota tilastoja ilmiön näkyväksi tekemiseksi.

04

RAKENNA YHTEISTYÖTÄ

Tee yhteistyötä vähemmistöyhteisöjen kanssa ja selvitä, miten rasismi vaikuttaa sitä kohdanneen yhteisöön.

Yhteinen tavoite: yksilön saama tuki tuottaa samalla tietoa, joka vahvistaa ennaltaehkäisyä ja yhteisöjen turvallisuutta.

TYÖPAKETTI 4

Rasisminvastainen tukipiste Ouluun

Kehittäminen etenee kolmella rinnakkaisella työlinjalla.

1 SUUNNITTELU JA BENCHMARKING

TILASTOINTI

Asiakaskäynnit ja tapaukset kirjataan anonyymisti.

Kokijalle ja näkijälle kehitetyt verkkolomakkeet tekevät rasismia näkyväksi.

HAASTE Tietosuoja ja tietoturva

2 TUKIPISTEEN PERUSTAMINEN JA PALVELUKONSEPTI

KOULUTUS

SYKSY 2026

Kolmas osio käsittelee rasismin uhrin kohtaamista, traumaa ja psykososiaalista tukea.

VALMISTELU

Koulutusosion ja kouluttajien kilpailutusta suunniteltiin keväällä ja kesällä 2026.

OHJAUSRYHMÄ

11 asiantuntijaa

Arvioi tapauksia ja kehittää prosesseja hankesuunnitelman mukaisesti.

YHTEISTYÖ

Kaupunki, järjestöt, hyvinvointialue, työllisyyspalvelut, sovittelu ja poliisi.

2 tapaamista keväällä

TOIMENPIDE 3

Tukipiste

Palvelu on toiminut joulukuusta 2025. Seuraava kehitysaskel on jalkautuminen asiakkaiden arkeen.

39

kontaktia elokuun 2026 loppuun mennessä

PALVELU ALKOI
1.12.2025

ASIAKASPALVELU

1

MA–TI
12–15

2

KE–TO
9–11

BusinessAsema
Lähivastaanotto + puhelinpalvelu

YHTEYDENOTOT

Tapaamiset, puhelut, viestit ja yhteistyökumppaneiden yhteydenotot.

LUOTTAMUS

Palvelu on uusi — luottamus rakentuu vähitellen.

HAVAINNOT

Kaikissa tapauksissa ilmeni rasistisia piirteitä.

Sanallinen loukkaaminen, fyysinen väkivalta ja syrjintä. Asiakkaat olivat pääosin aikuisia, mutta mukana oli myös nuoria.

TILANTEET

Usein julkisissa tiloissa: puistossa, kadulla, kirjastossa tai koulussa.

ESIMERKKEJÄ

Asuminen, kiusaaminen, väkivalta ja syrjintä.

SEURAAVAKSI

Jalkautuminen nuorten palveluihin ja oppilaitoksiin — keskeinen, helposti saavutettava sijainti säilyy tärkeänä.

ASIAKASPOLKU

Tuki mukautuu tilanteeseen

Yksi yhteydenotto voi riittää. Vaativissa tilanteissa asia etenee vaiheittain usean toimijan yhteistyönä.

Asiakkaan tarve määrittää palvelupolun

Tukipiste kuuntelee, arvioi vaihtoehtot ja kokoaa tarvittavan tuen.

ASIAKASPROSESSI

KERTALUONTEINEN TUKI

Yksi yhteydenotto tai tapaaminen

Asiakas saa neuvontaa ja ohjausta, raportoi tapahtuneesta tai keskustelee kokemastaan.

NOPEA JA TARVELÄHTÖINEN

731 henkilöä tavoitettu infoissa

VAIHEITTAINEN TUKI

Useita kohtaamisia — joskus kuukausia

Asiaa edistetään vaihe vaiheelta. Kesto riippuu myös muiden toimijoiden selvitystyöstä.

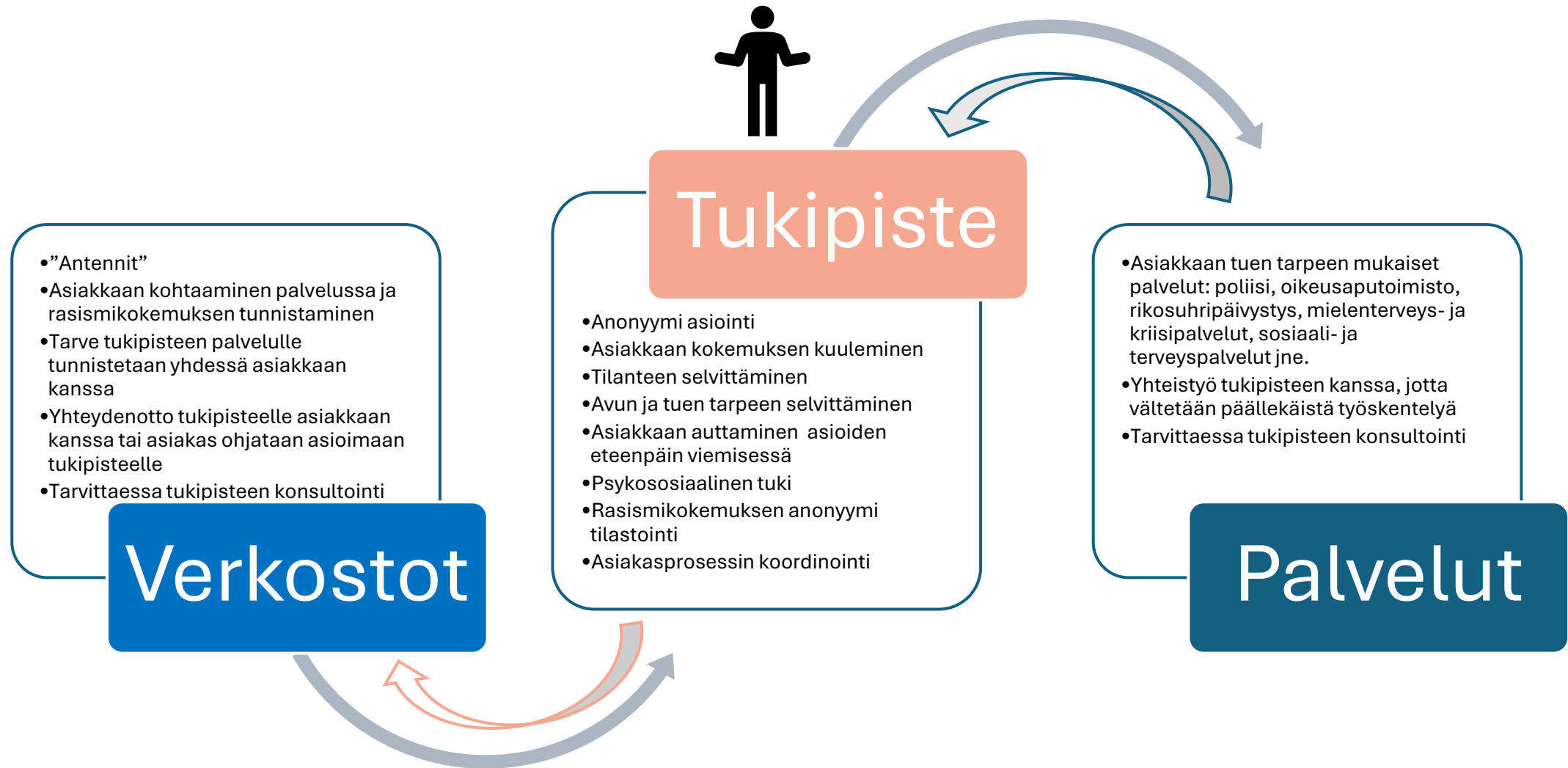
YHTEISTYÖTAHOT

Poliisi, yhdenvertaisuusvaltuutettu, sovittelu, Mieli ry ja Pohde

MARKKINOINTI

Asukkaat, ammattilaiset ja kumppanit
Facebook, Instagram, verkkosivut, flyerit ja infot

Rasisminvastaisen tukipisteen asiakasprosessi

Tukipiste menee ihmisten luo — ja tekee ilmiön näkyväksi

Kun tukipiste on läsnä arjen paikoissa, avun kynnyks madaltuu ja paikallisesta rasismista kertyy parempi tilannekuva.

01

VIE PALVELU ARJEN YMPÄRISTÖIHIN

Jos asiakkaan on vaikea tulla tukipisteelle, palvelu menee sinne, missä hän asioi.

- Pop-up-palvelu BusinessAsemalla
- Suunnitteilla: Vuolle-opisto, ODL:n Nuorten Olohuone, Byströmin nuorten palvelut ja Oulun yliopisto
- Kotikäynnit työparina yhdessä ohjaavan tahon tai Kaikkien Oulu -hankkeen työntekijän kanssa

02

KERÄÄ ANONYYMIA TIETOA

Paikallisesta rasismi- ja syrjintätilanteesta ei vielä ole kattavaa tilastotietoa.

- Forms-lomake voidaan täyttää asiakkaan kanssa tukipisteellä
- Verkkolomakkeet ovat tekeillä sekä kokijalle että näkijälle
- Anonyymi tieto kootaan tilastoiksi ilmiön näkyväksi tekemiseksi

YHTEINEN VAIKUTUS

Riittävä tieto kasvattaa ymmärrystä ja auttaa suuntaamaan antirasismitoimet oikein.

TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Toimiva tukipiste rakentuu saavutettavuudesta, luottamuksesta, näkyvyydestä, turvallisesta tiedosta ja selkeistä työn rajoista.

01	SAAVUTETTAVUUS Asiakkaan voi olla vaikea tulla tukipisteelle.	→	Jalkautuva työ ja kotikäynnit
02	LUOTTAMUS Palveluihin ei aina luoteta.	→	Luottamusta vahvistetaan suunnitelmallisesti
03	NÄKYVYYS Toiminta ei tavoita kaikkia kohderyhmiä.	→	Markkinointi eri kielillä ja selkosuomella
04	TIETOSUOJA Tilastointilomakkeisiin liittyy tietosuoja- ja tietoturvakysymyksiä.	→	Tietosuoja ja tietoturva osaksi lomakkeiden kehittämistä
05	TYÖN RAJAT Tukipiste ei pysty käsittelemään kaikkia tapauksia.	→	Selkeä työn rajausta ja työnohjausta henkilöstölle

Selkeä palvelumalli tekee tukipisteestä saavutettavan, luotettavan ja kestävän.

Kaikkien Oulu –hankkeen yhteystiedot

Projektipäällikkö, Priyanka Sood, p. 044 703 1674

priyanka.sood@ouka.fi

Projektipäällikkö, Teija Leinonen, p. 050 575 5041

teija.leinonen@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Arlene Tucker, p. 040 619 7034

arlene.tucker@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Petri Juka, p. 040 152 7181

petri.juka@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Päivi Suhonen, p. 040 187 4609

paivi.suhonen@ouka.fi

Projektikoordinaattori, Paula Lähdesmäki-Wilson, p. 040 194 2880

paula.lahdesmaki-wilson@ouka.fi

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen artikla 1 toteaa: *"Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä."*

[IHMISOIKEUKSIEN
YLEISMAAILMALLINEN JULISTUS](#)

Euroopan unionin
osarahoittama

KAIKKIEN OULU

Kiitos

18.9.2026